

تأثیر چالش‌های هویتی دهه چهارم انقلاب بر امنیت اجتماعی جمهوری اسلامی ایران (با تأکید بر رهنمودهای آیت‌الله خامنه‌ای)

اصغر افتخاری^۱

محمدحسین پناهی^۲

DOR: 20.1001.1.17358671.1398.18.66.3.9

چکیده

ره‌آورد این پژوهش تحلیل دیدگاه رهبر معظم انقلاب؛ درباره هویت و چالش‌های ناشی از آن در دهه چهارم انقلاب و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی جمهوری اسلامی ایران است. بر این اساس، با سیری در مطالعات اندیشمندان داخلی، در رابطه با دستیابی و تبیین الگوی سه لایه هویت‌ملّی، هویت ایرانی-اسلامی و هویت انقلابی پس از تحلیل محتوای کمی بیانات، با بهره‌گیری از نرم‌افزار مکس کیودا^۳ چالش‌های متأثر از اقسام ذکرشده هویت، بر مدخل‌های متغیر امنیت اجتماعی-هویت، قومیت و احساس امنیت- با بهره‌گیری از شیوه «استدلال معکوس» در دیدگاه ایشان مورد واکاوی قرار گرفت. بازتاب مثبت چالش‌ها وجوه جالب توجهی نظیر: ایجاد روحیه دفاع از مرزهای هویت‌ملّی، ظهور و بروز هویت مستقل ملّی و دینی در بین مردم نمایان ساخته و تأثیرات منفی آن با مصادیقی چون تحقق نیافتن تمامی اهداف عالی نظام اسلامی در پیاده‌سازی آرمان‌های برقراری عدالت اجتماعی، ریشه‌کنی فقر و استضعاف فرهنگی و برقراری منظومه ارزش‌های اسلامی- هویت‌ملّی را به‌مراه داشته است.

واژگان کلیدی: هویت، چالش‌های هویتی، دهه چهارم انقلاب اسلامی، امنیت اجتماعی، آیت‌الله خامنه‌ای.

۱. استاد علوم سیاسی، دانشگاه امام‌صادق (ع)
Eftekhariasg@gmail.com
Mh-panahy@gmail.com
3. Maxquda

۲. کارشناس ارشد علوم سیاسی (گرایش امنیت‌ملّی) دانشکده‌فارابی. نویسنده‌مسئول

جستار گشایی

مطالعه تحولات انقلاب اسلامی در ایران با دست‌اندازی قدرت‌های خارجی، موجد چالش‌های هویتی‌ای بود که با دست نیافتن به مطلوب آنان پس از وقوع انقلاب به دست نظام حاکمیتی باگرایش‌های مخالف در ابعاد داخلی و خارجی قابل بررسی است. تبلور اهمیت این موضوع در توصیه‌های رهبر معظم انقلاب در سال‌های اخیر در رابطه با هویت و امنیت اجتماعی و مطالعه موردی آن در دهه چهارم، از آنجاکه به واسطه تنوع موضوعات هویتی به وجود آمده در نسل جدید جمهوری اسلامی ایران؛ اشکال مختلفی به خود گرفته، دلیلی بر آغاز تحقیق برای واکاوی امنیتی هویت با استفاده از روش تحلیل محتوا گردیده؛ مورد پژوهش واقع خواهد شد. دغدغه اصلی رویکرد اجتماعی به امنیت، آنست که چگونه می‌توان تأثیر هویت را بر جامعه و امنیت مدیریت نمود به گونه‌ای که با مبنا قراردادن امنیت بر بنیادهای اجتماعی در کشور، شاهد کاهش هزینه‌های امنیت‌سازی از یک سو و افزایش ضریب نفوذ و کارآمدی سیاست‌های امنیتی از سوی دیگر باشیم.

از این رو پرسش این خواهد بود که: تأثیرات چالش‌های هویتی دهه‌چهارم انقلاب بر امنیت اجتماعی جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای کدامند؟

قدمت مطالعات امنیتی در ایران به بیش از دو دهه می‌رسد (از اواسط دهه ۷۰ خورشیدی) این امر زمینه را برای بومی‌سازی و کاربرد مفاهیم و مباحث مطالعات امنیتی در ایران فراهم ساخت (غریباق زندی، ۱۳۹۷: ۳۵) برای ارتقاء و ادامه مطالعات و تبدیل به گفتگمانی مسلط مطلوب معرفی نظریه امنیت اجتماعی شده اسلامی و مبانی آن و از طرف دیگر مبنا گذاشتن و تشریح اصول انتقادی و عملی، نسخه‌ای بومی از امنیت اجتماعی شده اسلامی لحاظ شده که بسط آن می‌تواند با مقایسه دیدگاه فعلی با سایر نگرش‌ها راهگشای بهره‌برداری عملی در عرصه‌های مختلف سیاست‌گذاری و مسائل هویتی در ایران باشند (افتخاری، ۱۳۹۲: ۳۲۵). تحلیل جامعه‌شناختی امنیت در سیاست نامه نظام الملک نیز موضوعی است که با تمثیل و داستان بیان شده (سلیمانی و عالی، ۱۳۹۷: ۹۱) سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی به ترتیب بیشترین اثرگذاری را در شکل دهی احساس امنیت اجتماعی ساکنان شرق کشور داشته‌اند (رحمانیان، زارعی و استعلاجی، ۱۳۹۷: ۵۷) چالش‌های هویتی (تعارض کهنه نو) مختص به جامعه ایران نیست، ایدئولوژی‌ها دارای نقش اساسی در شکل‌گیری و تغییر هویت جدید و یا استحکام آن با توجه به مقتضیات زمانی تشخیص می‌دهند، فرآیند چالش‌های هویتی قرن بیستم ایران تا حدودی با فرآیند تقابل بین سنت و مدرنیسم منطبق است (پرتویی، ۱۳۹۶: ۱۲۵). طی بررسی انجام شده تا کنون بیشترین پژوهش‌های انجام شده در موضوع علوم اجتماعی در مقالات ISI، مربوط به روابط و محیط‌های انسانی و سازمانی است این مطلب نشان‌دهنده اهمیت اجتماع، روابط و امنیت اجتماعی است. (پناهی و یوسف زاده، ۱۳۹۷: ۷۳)

مفاهیم و مبانی نظری

هویت به معنی انسجام روح اصالت و یگانگی ابعاد ملی، اسلامی و انقلابی ملت ایران در بطن اجتماع در گذران سال‌های پس از وقوع انقلاب اسلامی به‌ویژه دهه چهارم تعبیر می‌گردد. هویت با چیستی و چرایی من و ماها در هر جامعه سروکار دارد. اصولاً هویت است که انسان‌ها را در کنار هم جمع می‌کند پس اساس تجمیع احساسات، عواطف، افکار، عقاید و نگرش‌های کلی به موضوعات در یک مجموعه از افراد را هویت آنان تشکیل می‌دهد (نصری، ۱۳۸۷: ۱۵).

هویت اصطلاحی است که در بخش‌های مختلف - از جمله در حوزه‌های اندیشه سیاسی و جامعه‌شناسی - مورد استفاده قرار می‌گیرد و ناظر بر نوعی رابطه بین شخصیت فرد و ساختار اجتماعی است. بدین معنا هویت نسبتی است که یک فرد بین عوامل ذهنی خود و واقعیت زندگی برقرار می‌کند. (پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۳: ۴) هویت به عنوان عضوی از جامعه وابسته به شناخت حقانیت، شرکت در مذاکره اجتماعی و ساخت ارزش‌های مشترک به عنوان یک بازی‌گردان در مخاطبین به شمار می‌آید (هلم، لامس‌گارد و امانسن: ۲۰۱۹: ۷۷).

امنیت اجتماعی^۱ دلالت بر مجموعه سیاست‌ها و راه‌کارهایی دارد که هدف از آن، اطمینان خاطر اولیه و نسبی برای افراد و ارتقای منزلت اجتماعی آنان در تعاملات و شبکه روابط اجتماعی است. امنیت اجتماعی ناظر بر موقعیت‌هایی است که در آن‌ها جوامع تهدیدی را برای هویت خودشان احساس می‌کنند. تمامی یک جامعه به‌راستی درگرو هویت است جامعه در برابر تهدیدات می‌گوید: اگر چنین اتفاقی بیفتد ما دیگر نمی‌توانیم «ما» باشیم و زنده بمانیم (افتخاری، ۱۳۸۴: ۲۶). امنیت اجتماعی در کانون چشم‌انداز حاکمیت است، تمرکز آن روی موضوعات غیرنظامی است که می‌تواند موجد ناامنی نیز باشد (کالینز، ۲۰۱۶: ۷). مرجع امنیت اجتماعی را جامعه و موضوع آن بقاء و بالندگی جامعه است (تنهایی و همکاران، ۱۳۹۸: ۳۶).

هویت جمعی و امنیت اجتماعی: آنجا که من و ماها افراد جامعه مورد تهدید واقع شود بر هویت آن جامعه خدشه وارد می‌گردد به گفته مک سوئینی^۲: «انسجام اجتماعی - سیاسی» از دست خواهد رفت. این موضوع در طول زمان باعث گونه‌ای از هرج‌ومرج برای جمع مشتمل از افراد خواهد شد و خواه یا ناخواه تأثیر و تأثر آن بر حاکمیت، نظم ساختاری را مورد هدف قرار می‌دهد و این گونه است که چالش ایجادشده در برآورده شدن خواسته‌های جمعی به امنیت اجتماعی مرتبط می‌شود و ابعاد مهمی را در برمی‌گیرد (پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۳: ۲۵). نگرانی درمورد مباحث امنیتی کلاسیک صرفاً مربوط به حوزه نظامی، جنگ یا اسلحه نیست بلکه امنیت را به عنوان یک مسئله پیچیده تلقی می‌نمایند که در آن پنج بخش امنیتی با هم تعامل دارند و بخش امنیت اجتماعی مهمترین مؤلفه آن است.

1. Societal Security

2. Bill Mc sweeney

امنیت اجتماعی در دهه نود ظهور کرد و گرچه رویکرد جدیدی نیست، اما همچنان به مطالعه وقایع جاری مربوط می‌شود، "امنیت اجتماعی" به طور چشمگیری دستور کار مطالعات امنیتی و ظرفیت آن برای درک وقایع معاصر را گسترش داده است. (سیلوا، جی، ۲۰۱۸: ۲۲)

امنیت اجتماعی در دهه چهارم انقلاب ناظر بر تعریفی است که در آن وجه نرم‌افزاری امنیت به معنای مرجع صدور آن در جامعه اسلامی به‌عنوان موهبتی الهی که با تلاش سیاست‌گذار و مساعدت همگانی مردم حاصل شده تا از بروز ناامنی در سطح عمومی جامعه بکاهد و باعث رشد و اعتلای مبانی هویتی به‌عنوان یکی از وجوه تأثیرگذار امنیت در درون کشور گردد علاوه بر ایجاد وضعیت ثبات، بستری را برای پیشرفت فراهم نماید؛ می‌توان معنا نمود.

هویت اصطلاحی است که در حوزه‌های مختلف ازجمله حوزه اندیشه سیاسی و جامعه‌شناسی - مورد استفاده قرار می‌گیرد و ناظر بر نوعی رابطه بین شخصیت فرد و رابطه اجتماعی است. بدین معنا هویت نسبی است که یک فرد بین عوامل ذهنی خود و واقعیت زندگی برقرار می‌کند. (انجمن جامعه‌شناسی ایران و شورای اجتماعی کشور، ۱۳۹۳: ۳۷)

هویت انسان امروزی مرکب، چندمرکزی و متکثر است و لذا با نوعی «پلورالیسم هویتی» هم در سطح کلان جامعه و بین اشخاص مختلف و هم در درون هر هویت روبرو هستیم. هویت هر فرد دارای سطوح و انواعی از تعلق است این سطوح تعلق می‌توانند جهانی، تمدنی، زبانی، دینی، ملی، قومی، منطقه‌ای باشند و البته تعلقات جنسی، شغلی و طبقاتی و یا صنفی در این میان مهم هستند (حاجیانی، ۱۳۹۲: ۵۰-۴۹).

هویت در معنای ملی آن در ایران به تابعی از شرایط استوار است که ملیت (همانند سایر ملل) در رأس آن قرار دارد، اسلام و مبنا قرار گرفتن دین اسلام شاکله آن را تشکیل داده و پیشاهنگی انقلاب به‌عنوان ویژگی ممتاز جمهوری اسلامی ایران، متمایزکننده کشور و از خصوصیات کم‌نظیر هویت ایرانی - اسلامی ما بشمار می‌آید. اصل ولایت بر مبنای اعتقادی فقه شیعی و پذیرش آن در فرهنگ سیاسی - اجتماعی، نیز خود مقوله قابل استنادی است که هویت ایرانی پس از انقلاب متأثر از آن ادامه روند خودساخته هویتی خود را نمایان می‌سازد. مطالعه موردی مبانی هویتی بسیاری از ملل، امتیازهای قابل توجه گنجینه هویتی ایران را بیش‌ازپیش متجلی می‌سازد. زمانی که ما تصوّر واحدی از هویت خود نداشته باشیم و یا خود را متعلق به تمدن‌ها و اعصار متفاوتی بدانیم، به تبع آن برداشت ما از نظام سیاسی و اجتماعی مطلوب نیز متفاوت خواهد بود (ابوالحسنی، ۱۳۸۸: ۸۲-۸۱).

مفهوم چالش‌های هویتی:

چالش‌های هویتی را می‌توان گونه‌ای خفیف‌تر و در واقع مرحله قبل از بروز بحران هویتی تصویر نمود که

اگر ثبات نسبی را از ویژگی‌های آن بدانیم؛ چالش هویتی، پدیده یا احساس ناظر بر بی‌ثباتی، اختلال در کارکرد اجزاء و عناصر جامعه و گسیختگی اجتماعی است (حق‌پناه، ۱۳۸۱: ۲۶). چالش هویتی زمانی رخ می‌دهد که هم‌زمان با مفاهیم ذهنی یک جامعه، مفاهیم جدیدی به داخل شبکه معنایی فرد و جامعه رسوخ می‌کند. وقتی مفاهیم جدید به شبکه معنایی رسوخ کردند وضعیت هم‌زمانی پیدا می‌شود و در چنین وضعیتی باید مفاهیم جدید در مفاهیم گذشته حل شوند و در وضعیت تساوی قرار بگیرند. (ابوالحسنی، ۱۳۸۸: ۸۷) دلیل دیگری که موجب مفروض پنداشتن چالش هویت در ایران است (را) وجود اقوام مختلف و هویت‌های قومی در کشور (می‌داند) که شکسته شدن سه باره ساختار قدرت در کمتر از یک قرن در کشور (انقلاب مشروطیت، جنگ جهانی دوم و انقلاب اسلامی) زمینه ساز طرح و شکل‌گیری ساختارهای کوچک منطقه‌ای براساس همبستگی‌های قومی شده است. (ابوالحسنی، ۱۳۸۸: ۹۲)

باید به این نکته توجه نمود که «چگونه این چالش را دریابیم و آن را تعریف و تحلیل نمود و انرژی هفته در آن را به راهی که مصلحت همگان در پی آن نهفته است هدایت کرد در غیراین صورت شمشیر دولبه خود را بر روی ما خواهد کشید، اولین قدمی که در مقابله با این چالش و استفاده سازنده از آن می‌توان برداشت، این است که به گروه‌های ابواب‌جمعی مختلف ایران باید نه به‌عنوان یک ملت بلکه به‌عنوان یک جامعه نظر انداخت. این جامعه قبل از هر چیز ملی و قومی و باستانی و اسطوره‌ای مسائل و مشکلات طبقه‌ای دارد». (الطائی، ۱۳۸۲: ۲۵۶)

مفهوم امنیت اجتماعی:

وجود امنیت اجتماعی در بطن جامعه ایرانی - اسلامی به‌عنوان یک موهبت الهی است که درخواست و مطالبه عمومی شهروندان تلقی گردیده (شایگان، ۱۳۹۵: ۲۵)؛ در این معنا بعد ذهنی امنیت پررنگ‌تر ظاهر شده، نمی‌توان امنیت را به خواست جامعه تقلیل داد از طرف دیگر جامعه در شکل‌گیری امنیت نقش محوری داشته و تعیین‌کننده محسوب می‌گردد.

اجتماعات مجموعه‌های انسانی هستند که افرادی با ویژگی‌های مشترک آن را تشکیل داده‌اند این ویژگی‌ها می‌تواند مبنای انتصابی چون قومیت، جنسیت یا اکتسابی مانند شغل، علایق اجتماعی داشته باشند. (نویدینا، ۱۳۸۸: ۸۶) در گذشته امنیت اجتماعی با قابلیت حفظ الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، مذهب، ارزش‌های جدید، نظم اجتماعی متنوع، می‌توانست امنیت را در درون جامعه برای افراد فراهم کند. ازاین‌رو خانواده، دین، عرف و اعتقادات سنتی برای افراد امنیت روانی و اجتماعی ایجاد می‌کردند، یعنی خانواده فرد را از نظر روانی و اجتماعی حمایت می‌کرد. ولی تغییرات گسترده در خانواده و دیگر نهادها امنیت اجتماعی سنتی را مورد بازبینی قرار داده و افراد در معرض هنجارها، ارزش‌ها و هویت‌های جدید هستند (افتخاری و صابئی، ۱۳۹۶: ۴۶). همان‌طور که «هویت‌جمعی» بستری برای برقراری ارتباط فردی،

ارتباطات جمعی و کنش متقابل افراد جامعه ایرانی محسوب شده و زمینه‌های حفظ، تقویت و بالندگی جامعه را فراهم خواهد آورد، رشد منفی و یا انحراف عوامل سازنده آن نیز بسترهای ارتباطی را با اشکال جدی مواجه ساخته، نوع پیشرفته آن امنیت جامعه را با مشکل مواجه خواهد نمود امنیت اجتماعی زمانی در معرض تهدید قرار می‌گیرد که هویت «ما» ی یک جامعه به خطر بیفتد. امنیت اجتماعی در حقیقت حدفاصلی است از امنیت ملی که برای مردم یک جامعه ملموس و عینی بوده و با آن به‌طور روزمره سروکار دارند. از حیث نظری ناهنجاری‌های اجتماعی، قتل، سرقت، گسترش مواد مخدر، گسیختگی‌های اخلاقی، منازعات قومی و بحران‌های هویت در بحث امنیت اجتماعی مطرح می‌باشند. (ربیعی، ۱۳۸۳: ۱۵۰)

تعبیر «الی‌ویور» از ماهیت امنیت و تأکید بر مؤلفه‌های اجتماعی آن را می‌توان نقطه آغازین شکل‌گیری رویکردی ارزیابی نمود که در نهایت به طرح نظریه «امنیت اجتماعی» انجامید. البته اصطلاحات او و همکاران دیگرش در حوزه مکتب کپنهاگ-یعنی باری بوزان- برخلاف اهمیت و تأثیرگذاری اولیه، از ابهام‌های معرفت‌شناختی و روش‌شناختی متعددی برخوردار بود، به گونه‌ای که به تولید طیف متعددی از برداشت‌ها از «امنیت اجتماعی» منجر شد که امروزه به‌رغم صحت و اعتبار موردی هر یک از آنها، ضرورتاً با هم قابل جمع نیستند. (پژوهشگاه علوم انسانی، ۱۳۹۱: ۸۴)

امنیت اجتماعی	سطوح امنیت	معیار	برنامه
تامین «اجتماعات»	بقا و ثبات	همکاری-رقابت	شانس زندگی
تضمین آسایش	توسعه و رضایت	سلطه‌پذیری-سلطه‌گری	سبک زندگی
ضامن آسودگی	رهایی و زیبایی	وحدت گرایی-تکثر گرایی	سیاست زندگی

جدول شماره یک: الگوی کلی امنیت اجتماعی در جامعه شناسی (نویدینا، ۱۳۸۸: ۷۷)

چنانکه در جدول بالا آمده است، سه سطح امنیت اجتماعی سه وجه مهم زندگی اجتماعی را شامل می‌شود هرچه احتمال شانس زندگی بالاتر باشد، میزان برخورداری از امنیت در سطح بقا بالاتر است. هرچه انتخاب سبک زندگی محتمل‌تر باشد، تحقق امنیت در سطح رضایت بیشتر است. و هر چه امکان تعیین سیاست‌های زندگی فراهم‌تر باشد، میزان درک امنیت در سطح زیبایی ممکن‌تر خواهد بود.

(نویدینا، ۱۳۸۸: ۷۷)

۱- نظریه‌های امنیت اجتماعی:

مطالعات امنیت اجتماعی در اندیشه متفکران را در یک تقسیم‌بندی به شرح جدول زیر می‌توان مشاهده نمود:

سطوح امنیت اجتماعی	امنیت اجتماعی بارویکرد «سلبی»	امنیت اجتماعی بارویکرد «ایجابی»	مبنای اصالت وجودی	قواعد حاکم بر مبنای امنیت اجتماعی	نظرات بر گرفته از این تفکرات
			انفصال ماهوی امنیت- جامعه (ایدئولوژی قدرت دولت)	قاعده ۱: ساخت غیراجتماعی امنیت جامعه	ساخت اجتماعی پدیده‌ها (براساس نظرات کارل مارکس، توماس هابز و نیکولوماکیاولی) ساخت غیراجتماعی پدیده‌ها (براساس نظرات میشل فوکو) ساخت شبه اجتماعی پدیده‌ها (شامل ساخت شبه اجتماعی قوی و ضعیف)
				قاعده ۲: دولت بنیاد بودن امنیت جامعه	امنیت اجتماعی به مثابه جامعه تحت کنترل (مبتنی بر مرکزیت دولت، محوریت قدرت، تاسیسی بودن امنیت) امنیت اجتماعی به مثابه بعد اجتماعی امنیت (فراست گرایان با طرح نظرات اندیشه گرانی چون: ماندل و بوزان)
				قاعده «تأثیر اجتماعی» و پایان یافتن انحصار استیلای دولت بر «امنیت»	امنیت اجتماعی به مثابه «تأثیرات اجتماعی» شامل امنیت اجتماعی فرهنگ محور و سازمان محور (نقش اجتماع علاوه بر دولت در تامین امنیت- پیوند افقی و عمودی امنیت با جامعه بر مبنای نظرات مدرن‌ها و فرامدرن‌ها) امنیت اجتماعی به مثابه «هویت اجتماعی» تمایز هویت و سازمان‌های سیاسی، هویت بعنوان بنیاد امنیت اجتماعی، استقلال هویت از اختیارات دولت، نبود انطباق مطلق مرزهای امنیت ملی با مرزهای امنیت اجتماعی

جدول شماره دو: سطوح امنیت اجتماعی و نظریه‌های وارد بر آن (افتخاری، ۱۳۹۲: ۳۵)

در توضیح جدول بالا گفتنی است: در نگرش سلبی که با محوریت دولت و با توسل به اجبار حاکمیت در برقراری امنیت شکل می‌گرفت، اجتماع در حاشیه فرض شده و تلاش برای تحت واپایش درآوردن امنیت

به وسیله دولت از واضحات است. اما در وجه ایجابی با گسستن قید «دولت» بر امنیت اجتماعی شاهد بروز و ظهور مبانی هویتی و اجتماع در برقراری امنیت در جامعه هستیم که روایتی صحیح‌تر را از امنیت اجتماعی به معنای «نرم‌افزاری» آن در ذهن متجلی می‌نماید. محک امنیت اجتماعی با رویکرد غربی التزاماً متناسب با مبانی هویتی ایرانی و اسلامی ما نیست؛ از همین رو، بحالی برای بررسی این مهم نیز بایست ایجاد نمود: بر این اساس با تعاریف مختلفی از امنیت اجتماعی روبرو هستیم که تفاوت دیدگاه‌ها در آن متبلور است.

سلبی و ایجابی بودن امنیت به این معنی است که مطالعات امنیت اجتماعی در بستر جامعه را نمی‌توان از یک بعد ملاحظه نمود بلکه بسته به زمینه مورد مطالعه، در پاره‌ای اوقات امنیت اجتماعی «سلبی» است به این معنا که بین امنیت و جامعه رابطه علی و معلولی وجود ندارد بلکه به وجود آورنده امنیت سیاستمداران و صاحبان قدرت هستند و در این صورت «انفصال ماهوی امنیت-جامعه» تحقق یافته است روی دیگر امنیت اجتماعی «ایجابی» است با این مفهوم مطابق نظر مدرن‌ها امنیت اجتماعی مقوله‌ای جداگانه در مطالعات امنیتی بایست دیده شود که از اهمیت خاصی برخوردار است (افتخاری، ۱۳۹۱: ۱۵-۱۲).

۲- امنیت اجتماعی از منظر اسلام و مسائل امنیت اجتماعی در جامعه ایرانی:

در بعد اجتماعی، امنیت شامل: امنیت فرهنگی، همبستگی اجتماعی، مشورت و مشارکت عمومی در تصمیم‌گیریها، وحدت ملی و همبستگی ایمانی و ضرورت حفظ روابط اجتماعی و نمی از دوری‌گزیدن از اجتماع به عنوان مولفه‌های اثربخشی امنیت اجتماعی در جوامع اسلامی بیان شده است (زرگر و پازوکیان، ۱۳۹۸: ۹۷). راه کارهای ایجاد امنیت اجتماعی در حاکمیت اسلامی که از متن آیات قرآن و روایات استخراج می‌شود با استفاده از روش‌هایی نظیر: توجه به عبادت و یاد خدا، اجرای حدود اسلامی، مبارزه با عوامل ایجاد ناامنی، رعایت قانون و مقررات، ایمان محکم و فراگیر مردمی، وحدت و همدلی و امر به معروف و نهی از منکر محقق خواهد شد. طرح این موضوع تا حدود زیادی در نحوه برداشت از هویت و مشکلات ناشی از چالش‌های موجود در بطن آن، همچنین امنیت اجتماعی به عنوان یکی از وجوه تأثیرگذار در امنیت ملی پایدار با توجه به خصایص ذاتی جمهوری اسلامی ایران، نمود داشته که در ادامه تحقیق راهگشا خواهد بود. (نویسندگان)

در پژوهشی که توسط «انجمن جامعه‌شناسی ایران» انجام شده، مسائل اجتماعی ایران به شش دسته تقسیم‌بندی گردیده است: جمعیتی، اقتصادی، روستایی-شهری، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی. در این بررسی افزایش و جابجایی جمعیت (مهاجرت)؛ اشتغال ناقص و غیرمولد، ناپسامانی‌های ناشی از مهاجرت در شهرها، افول سرمایه اجتماعی، فرارمغزها، بحران محیط‌زیست، بیکاری تحصیل کرده‌ها و زنان، تنش قومی و گسست نسلی و قانون‌گریزی را در شمار مسائل اجتماعی ایران ذکر نموده است.

(نصری، ۱۳۹۰: ۱۸۹)

فقر اقتصادی، اعتیاد، خشونت خانوادگی، فساد و فحشا، بی‌اعتمادی، هویت‌خواهی، تبعیض، نظام تأمین اجتماعی، جنایات سازمان‌یافته مسائل زنان، بیماری‌ها و اختلالات روانی از مسائلی است که در مباحث امنیت اجتماعی مطرح شده است. (مجردی، ۱۳۹۱: ۹۳-۹۶)

هرچند هویت موضوع بسیار مهمی در مواجهه با امنیت اجتماعی، محسوب می‌شود، اما به دلیل اهمیت موضوعات مورد تحقیق، هیچ‌گاه «هویت» جزء اولویت اول مسائل محسوب نگردیده است.

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر ماهیت هدف تحلیلی است؛ جامعه مورد مطالعه تحقیق، کلیه متون و بیانات رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) مطرح شده در سایت khamenei.ir است. روش گردآوری داده‌ها از نوع اسنادی-کتابخانه‌ای بوده که با استفاده از مطالعه کتب، پایان‌نامه‌ها، اسناد و مدارک، وبگاه‌ها و رسانه‌های کثیرالانتشار به گردآوری داده‌ها پرداخته شده و با استفاده از روش تحلیل محتوا داده‌ها تحلیل شده است. ابزار مورد استفاده در این پژوهش نرم‌افزار مکس کیودا است که برای کفایت نظری داده‌ها و مفهوم‌سازی بر اساس پایش چندباره مفاهیم نتیجه‌گیری حاصل شده است اعتبار داده‌ها نیز از متن بیانات استخراج می‌شود. تلاش شد اهمیت تبیین روش که دلیل شروع تحقیق قرار گرفته است، به‌خوبی مشخص شود تا آنچه نتیجه‌گیری می‌گردد، در مواجهه با سایر روش‌ها از روشنی بیشتری برای خوانندگان برخوردار گردد.

در این مجال تلاش شده است از تحلیل کمی در حوزه‌های فراوانی کلیدواژگان، فراوانی کلمات و فراوانی موضوعات اصلی بهره لازم برده شود (جانی‌پور، ۱۳۹۰: ۸۵). گام اول: اندازه‌گیری فراوانی کلمات، گام دوم: شناسایی کلید واژگان اصلی مورد تحقیق، گام سوم: نقشه ترسیمی برای تحلیل کمی، گام چهارم: کدگذاری، گام پنجم: تحلیل امنیت اجتماعی به‌عنوان متغیر وابسته و گام ششم: تحلیل معکوس متغیر وابسته بر روی متغیر مستقل. بررسی رابطه بین اجزاء به‌دست‌آمده از مدخل‌های سه‌گانه چالش‌های هویتی با مؤلفه‌های امنیت اجتماعی به‌صورت زوجی و یا اصطلاحاً «متناظر» بر اساس بیانات رهبر معظم انقلاب، گویای بررسی سه وجه هویت‌ملّی، هویت ایرانی-اسلامی و هویت انقلابی در بررسی چالش‌های هویتی دهه چهارم انقلاب؛ به بررسی تبیینی واحدهای زیر رسید که مشروح آن در پایان بررسی موضوعات هویتی خواهد آمد:

کدگذاری داده‌های هویتی: هویت ایرانی-اسلامی با حرف «پ»، هویت انقلابی «ژ»، هویت ایرانی «گ»، هویت ملّی «چ» و هویت نظام‌اسلامی با حرف «ه»؛ به‌عنوان شناسه نخست و به همان ترتیب کد دوم شناسه‌ها از شماره ۰۱ تا ۰۵ کدگذاری شده، کد سوم شناسه‌ها بر اساس تعداد نقاط تمرکز احصاء شده، لحاظ گردید به این شیوه کدگذاری داده‌های هویتی گویا شده است.

تحلیل داده‌های هویتی: پس از کدگذاری «هویت در بیانات رهبر معظم انقلاب» به ترتیب اولویت تکرار و تشدید مقوله‌های «هویت ملی» «هویت ایرانی - اسلامی» و «هویت انقلابی» از مجموع موضوعات تحصیل گردید.

از مجموع استدلال‌های موجود، از استدلال معکوس (انتزاعی) به دلایلی که در ادامه می‌آید، برای ایجاد رابطه بین متغیرها در این تحقیق بهره برده شد:

۱) استدلال استنباطی^۱ ۲) استدلال استقرایی^۲ ۳) استدلال معکوس (انتزاعی)^۳ ۴) استدلال قیاسی^۴ ۵) استدلال عقل سلیم^۵ ۶) استدلال غیریکنواخت^۶ ۷) استدلال تمثیل^۷ ۸) استدلال اقتزانی^۸ ۹) استدلال شهودی^۹

استدلال معکوس رابطه (مقوله‌های) امنیت اجتماعی با (مقوله‌های) چالش‌های هویتی و آنچه قبلاً به صورت مشخص از اولویت‌های هویتی تحصیل گردید به شکل منظمی بیرون خواهد آمد همان گونه که از معنی برمی‌آید استدلال شکل پیشرفته نتیجه‌گیری در انجام تحقیقات تحلیلی است.

مثال استدلال معکوس:

$$\underline{B} \text{ IF } \underline{A} \equiv A \rightarrow B$$

اگر باران ببارد، زمین خیس می‌شود.

B

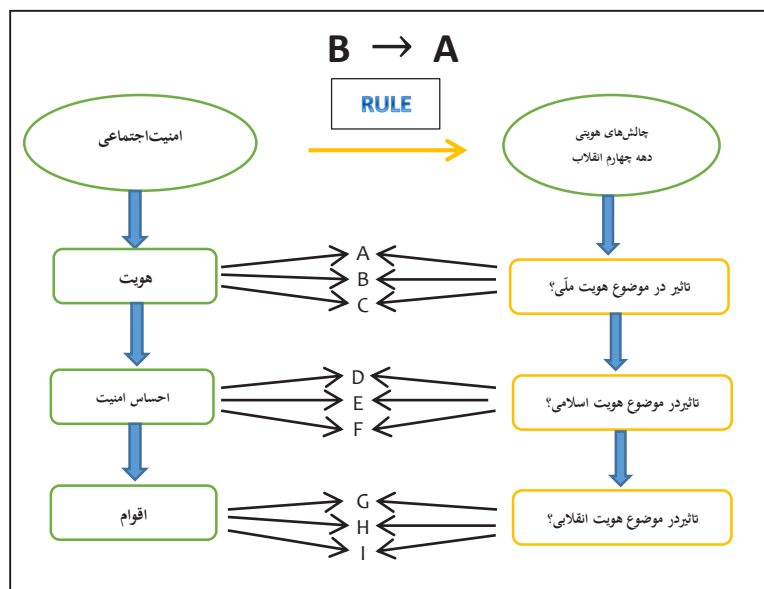
زمین خیس است

A

باران آمده؟

1. Deductive Reasoning
2. Inductive Reasoning
3. Abductive Reasoning
4. Analogical Reasoning
5. Common Sense Reasoning
6. Non Monotonic Reasoning
7. Allegory Reasoning
8. Aqtrany Reasoning
9. Intuitive Reasoning

با این وصف مدل نهائی تحلیل داده‌های این پژوهش به شکل زیر خواهد آمد:

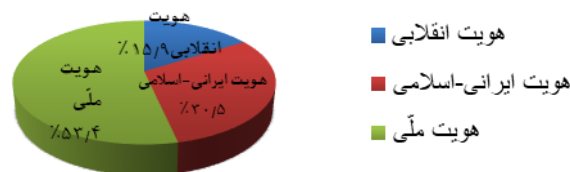
نمودار شماره دو: نمودار تحلیلی تحقیق

در تبیین الگوی بالا گفتنی است که: در این روش (استدلال معکوس)؛ اولاً از شواهد موجود پی به استدلال منطقی برده شده نه مباحث نظری و تصورات، ثانیاً تفاوت این شیوه با روش‌های مشابه در این است که با استفاده از معلوماتی که در معلول (متغیر امنیت اجتماعی) و شیوه تبیین (rule) وجود دارد پی به وجود (دلیل) حتمی آن می‌برد که این مهم ما را به نتیجه حقیقی‌تری رهنمون خواهد ساخت.

ابتدا تحلیل کمی داده‌های هویت انجام شده و جدول و نمودار زیرین حاصل این بررسی بوده است:

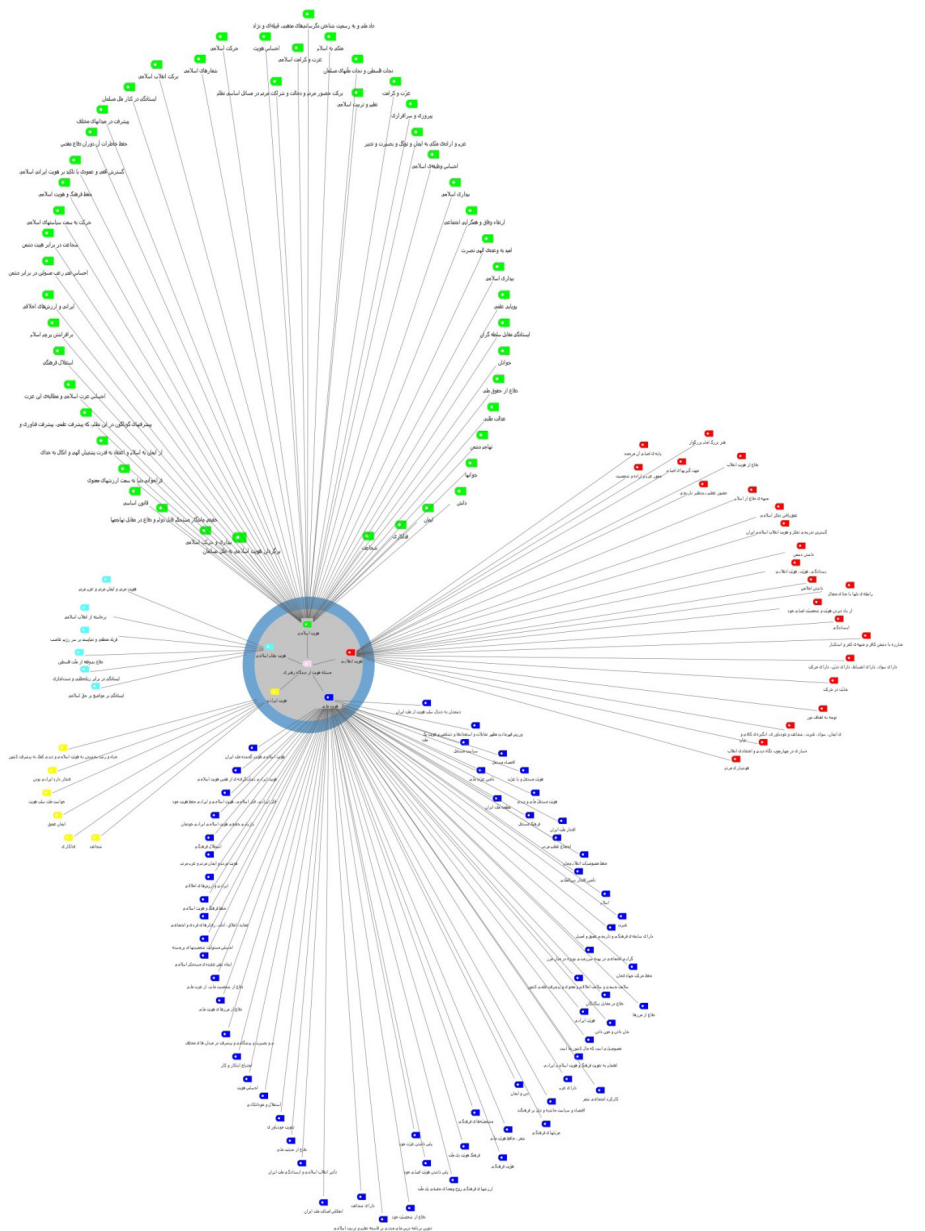
[illegible]

ردیف	نقاط تمرکز	کد شناسه	مقوله	فراوانی
۳	فرهنگ مستقل جان دادن و خون دادن- سابقه فرهنگی و تاریخی عمیق و اصیل دفاع از حیثیت ملی (حاکمیت دین خدا به معنی عدالت اجتماعی به معنای واقعی، ریشه کنی فقر، استضعاف، آسیب‌های اجتماعی، برقراری منظومه ارزش‌های اسلامی و هویت ملی ایرانی)	ج ۱-۰۱-۰۱: ج ۲-۰۱-۰۱: ج ۳-۰۱-۰۱: ج ۴-۰۱-۰۲: ج ۵-۰۲-۰۳: ج ۶-۰۳-۰۴: ج ۷-۰۴-۰۵: ج ۸-۰۵-۰۶: ج ۹-۰۶-۰۷: ج ۱۰-۰۷-۰۸: ج ۱۱-۰۸-۰۹: ج ۱۲-۰۹-۱۰: ج ۱۳-۱۰-۱۱: ج ۱۴-۱۱-۱۲: ج ۱۵-۱۲-۱۳: ج ۱۶-۱۳-۱۴: ج ۱۷-۱۴-۱۵: ج ۱۸-۱۵-۱۶: ج ۱۹-۱۶-۱۷: ج ۲۰-۱۷-۱۸: ج ۲۱-۱۸-۱۹: ج ۲۲-۱۹-۲۰: ج ۲۳-۲۰-۲۱: ج ۲۴-۲۱-۲۲: ج ۲۵-۲۲-۲۳: ج ۲۶-۲۳-۲۴: ج ۲۷-۲۴-۲۵: ج ۲۸-۲۵-۲۶: ج ۲۹-۲۶-۲۷: ج ۳۰-۲۷-۲۸: ج ۳۱-۲۸-۲۹: ج ۳۲-۲۹-۳۰: ج ۳۳-۳۰-۳۱: ج ۳۴-۳۱-۳۲: ج ۳۵-۳۲-۳۳: ج ۳۶-۳۳-۳۴: ج ۳۷-۳۴-۳۵: ج ۳۸-۳۵-۳۶: ج ۳۹-۳۶-۳۷: ج ۴۰-۳۷-۳۸: ج ۴۱-۳۸-۳۹: ج ۴۲-۳۹-۴۰: ج ۴۳-۴۰-۴۱: ج ۴۴-۴۱-۴۲: ج ۴۵-۴۲-۴۳: ج ۴۶-۴۳-۴۴: ج ۴۷-۴۴-۴۵: ج ۴۸-۴۵-۴۶: ج ۴۹-۴۶-۴۷: ج ۵۰-۴۷-۴۸: ج ۵۱-۴۸-۴۹: ج ۵۲-۴۹-۵۰: ج ۵۳-۵۰-۵۱: ج ۵۴-۵۱-۵۲: ج ۵۵-۵۲-۵۳: ج ۵۶-۵۳-۵۴: ج ۵۷-۵۴-۵۵: ج ۵۸-۵۵-۵۶: ج ۵۹-۵۶-۵۷: ج ۶۰-۵۷-۵۸: ج ۶۱-۵۸-۵۹: ج ۶۲-۵۹-۶۰: ج ۶۳-۶۰-۶۱: ج ۶۴-۶۱-۶۲: ج ۶۵-۶۲-۶۳: ج ۶۶-۶۳-۶۴: ج ۶۷-۶۴-۶۵: ج ۶۸-۶۵-۶۶: ج ۶۹-۶۶-۶۷: ج ۷۰-۶۷-۶۸: ج ۷۱-۶۸-۶۹: ج ۷۲-۶۹-۷۰: ج ۷۳-۷۰-۷۱: ج ۷۴-۷۱-۷۲: ج ۷۵-۷۲-۷۳: ج ۷۶-۷۳-۷۴: ج ۷۷-۷۴-۷۵: ج ۷۸-۷۵-۷۶: ج ۷۹-۷۶-۷۷: ج ۸۰-۷۷-۷۸: ج ۸۱-۷۸-۷۹: ج ۸۲-۷۹-۸۰: ج ۸۳-۸۰-۸۱: ج ۸۴-۸۱-۸۲: ج ۸۵-۸۲-۸۳: ج ۸۶-۸۳-۸۴: ج ۸۷-۸۴-۸۵: ج ۸۸-۸۵-۸۶: ج ۸۹-۸۶-۸۷: ج ۹۰-۸۷-۸۸: ج ۹۱-۸۸-۸۹: ج ۹۲-۸۹-۹۰: ج ۹۳-۹۰-۹۱: ج ۹۴-۹۱-۹۲: ج ۹۵-۹۲-۹۳: ج ۹۶-۹۳-۹۴: ج ۹۷-۹۴-۹۵: ج ۹۸-۹۵-۹۶: ج ۹۹-۹۶-۹۷: ج ۱۰۰-۹۷-۹۸: ج ۱۰۱-۹۸-۹۹: ج ۱۰۲-۹۹-۱۰۰: ج ۱۰۳-۱۰۰-۱۰۱: ج ۱۰۴-۱۰۱-۱۰۲: ج ۱۰۵-۱۰۲-۱۰۳: ج ۱۰۶-۱۰۳-۱۰۴: ج ۱۰۷-۱۰۴-۱۰۵: ج ۱۰۸-۱۰۵-۱۰۶: ج ۱۰۹-۱۰۶-۱۰۷: ج ۱۱۰-۱۰۷-۱۰۸: ج ۱۱۱-۱۰۸-۱۰۹: ج ۱۱۲-۱۰۹-۱۱۰: ج ۱۱۳-۱۱۰-۱۱۱: ج ۱۱۴-۱۱۱-۱۱۲: ج ۱۱۵-۱۱۲-۱۱۳: ج ۱۱۶-۱۱۳-۱۱۴: ج ۱۱۷-۱۱۴-۱۱۵: ج ۱۱۸-۱۱۵-۱۱۶: ج ۱۱۹-۱۱۶-۱۱۷: ج ۱۲۰-۱۱۷-۱۱۸: ج ۱۲۱-۱۱۸-۱۱۹: ج ۱۲۲-۱۱۹-۱۲۰: ج ۱۲۳-۱۲۰-۱۲۱: ج ۱۲۴-۱۲۱-۱۲۲: ج ۱۲۵-۱۲۲-۱۲۳: ج ۱۲۶-۱۲۳-۱۲۴: ج ۱۲۷-۱۲۴-۱۲۵: ج ۱۲۸-۱۲۵-۱۲۶: ج ۱۲۹-۱۲۶-۱۲۷: ج ۱۳۰-۱۲۷-۱۲۸: ج ۱۳۱-۱۲۸-۱۲۹: ج ۱۳۲-۱۲۹-۱۳۰: ج ۱۳۳-۱۳۰-۱۳۱: ج ۱۳۴-۱۳۱-۱۳۲: ج ۱۳۵-۱۳۲-۱۳۳: ج ۱۳۶-۱۳۳-۱۳۴: ج ۱۳۷-۱۳۴-۱۳۵: ج ۱۳۸-۱۳۵-۱۳۶: ج ۱۳۹-۱۳۶-۱۳۷: ج ۱۴۰-۱۳۷-۱۳۸: ج ۱۴۱-۱۳۸-۱۳۹: ج ۱۴۲-۱۳۹-۱۴۰: ج ۱۴۳-۱۴۰-۱۴۱: ج ۱۴۴-۱۴۱-۱۴۲: ج ۱۴۵-۱۴۲-۱۴۳: ج ۱۴۶-۱۴۳-۱۴۴: ج ۱۴۷-۱۴۴-۱۴۵: ج ۱۴۸-۱۴۵-۱۴۶: ج ۱۴۹-۱۴۶-۱۴۷: ج ۱۵۰-۱۴۷-۱۴۸: ج ۱۵۱-۱۴۸-۱۴۹: ج ۱۵۲-۱۴۹-۱۵۰: ج ۱۵۳-۱۵۰-۱۵۱: ج ۱۵۴-۱۵۱-۱۵۲: ج ۱۵۵-۱۵۲-۱۵۳: ج ۱۵۶-۱۵۳-۱۵۴: ج ۱۵۷-۱۵۴-۱۵۵: ج ۱۵۸-۱۵۵-۱۵۶: ج ۱۵۹-۱۵۶-۱۵۷: ج ۱۶۰-۱۵۷-۱۵۸: ج ۱۶۱-۱۵۸-۱۵۹: ج ۱۶۲-۱۵۹-۱۶۰: ج ۱۶۳-۱۶۰-۱۶۱: ج ۱۶۴-۱۶۱-۱۶۲: ج ۱۶۵-۱۶۲-۱۶۳: ج ۱۶۶-۱۶۳-۱۶۴: ج ۱۶۷-۱۶۴-۱۶۵: ج ۱۶۸-۱۶۵-۱۶۶: ج ۱۶۹-۱۶۶-۱۶۷: ج ۱۷۰-۱۶۷-۱۶۸: ج ۱۷۱-۱۶۸-۱۶۹: ج ۱۷۲-۱۶۹-۱۷۰: ج ۱۷۳-۱۷۰-۱۷۱: ج ۱۷۴-۱۷۱-۱۷۲: ج ۱۷۵-۱۷۲-۱۷۳: ج ۱۷۶-۱۷۳-۱۷۴: ج ۱۷۷-۱۷۴-۱۷۵: ج ۱۷۸-۱۷۵-۱۷۶: ج ۱۷۹-۱۷۶-۱۷۷: ج ۱۸۰-۱۷۷-۱۷۸: ج ۱۸۱-۱۷۸-۱۷۹: ج ۱۸۲-۱۷۹-۱۸۰: ج ۱۸۳-۱۸۰-۱۸۱: ج ۱۸۴-۱۸۱-۱۸۲: ج ۱۸۵-۱۸۲-۱۸۳: ج ۱۸۶-۱۸۳-۱۸۴: ج ۱۸۷-۱۸۴-۱۸۵: ج ۱۸۸-۱۸۵-۱۸۶: ج ۱۸۹-۱۸۶-۱۸۷: ج ۱۹۰-۱۸۷-۱۸۸: ج ۱۹۱-۱۸۸-۱۸۹: ج ۱۹۲-۱۸۹-۱۹۰: ج ۱۹۳-۱۹۰-۱۹۱: ج ۱۹۴-۱۹۱-۱۹۲: ج ۱۹۵-۱۹۲-۱۹۳: ج ۱۹۶-۱۹۳-۱۹۴: ج ۱۹۷-۱۹۴-۱۹۵: ج ۱۹۸-۱۹۵-۱۹۶: ج ۱۹۹-۱۹۶-۱۹۷: ج ۲۰۰-۱۹۷-۱۹۸: ج ۲۰۱-۱۹۸-۱۹۹: ج ۲۰۲-۱۹۹-۲۰۰: ج ۲۰۳-۲۰۰-۲۰۱: ج ۲۰۴-۲۰۱-۲۰۲: ج ۲۰۵-۲۰۲-۲۰۳: ج ۲۰۶-۲۰۳-۲۰۴: ج ۲۰۷-۲۰۴-۲۰۵: ج ۲۰۸-۲۰۵-۲۰۶: ج ۲۰۹-۲۰۶-۲۰۷: ج ۲۱۰-۲۰۷-۲۰۸: ج ۲۱۱-۲۰۸-۲۰۹: ج ۲۱۲-۲۰۹-۲۱۰: ج ۲۱۳-۲۱۰-۲۱۱: ج ۲۱۴-۲۱۱-۲۱۲: ج ۲۱۵-۲۱۲-۲۱۳: ج ۲۱۶-۲۱۳-۲۱۴: ج ۲۱۷-۲۱۴-۲۱۵: ج ۲۱۸-۲۱۵-۲۱۶: ج ۲۱۹-۲۱۶-۲۱۷: ج ۲۲۰-۲۱۷-۲۱۸: ج ۲۲۱-۲۱۸-۲۱۹: ج ۲۲۲-۲۱۹-۲۲۰: ج ۲۲۳-۲۲۰-۲۲۱: ج ۲۲۴-۲۲۱-۲۲۲: ج ۲۲۵-۲۲۲-۲۲۳: ج ۲۲۶-۲۲۳-۲۲۴: ج ۲۲۷-۲۲۴-۲۲۵: ج ۲۲۸-۲۲۵-۲۲۶: ج ۲۲۹-۲۲۶-۲۲۷: ج ۲۳۰-۲۲۷-۲۲۸: ج ۲۳۱-۲۲۸-۲۲۹: ج ۲۳۲-۲۲۹-۲۳۰: ج ۲۳۳-۲۳۰-۲۳۱: ج ۲۳۴-۲۳۱-۲۳۲: ج ۲۳۵-۲۳۲-۲۳۳: ج ۲۳۶-۲۳۳-۲۳۴: ج ۲۳۷-۲۳۴-۲۳۵: ج ۲۳۸-۲۳۵-۲۳۶: ج ۲۳۹-۲۳۶-۲۳۷: ج ۲۴۰-۲۳۷-۲۳۸: ج ۲۴۱-۲۳۸-۲۳۹: ج ۲۴۲-۲۳۹-۲۴۰: ج ۲۴۳-۲۴۰-۲۴۱: ج ۲۴۴-۲۴۱-۲۴۲: ج ۲۴۵-۲۴۲-۲۴۳: ج ۲۴۶-۲۴۳-۲۴۴: ج ۲۴۷-۲۴۴-۲۴۵: ج ۲۴۸-۲۴۵-۲۴۶: ج ۲۴۹-۲۴۶-۲۴۷: ج ۲۵۰-۲۴۷-۲۴۸: ج ۲۵۱-۲۴۸-۲۴۹: ج ۲۵۲-۲۴۹-۲۵۰: ج ۲۵۳-۲۵۰-۲۵۱: ج ۲۵۴-۲۵۱-۲۵۲: ج ۲۵۵-۲۵۲-۲۵۳: ج ۲۵۶-۲۵۳-۲۵۴: ج ۲۵۷-۲۵۴-۲۵۵: ج ۲۵۸-۲۵۵-۲۵۶: ج ۲۵۹-۲۵۶-۲۵۷: ج ۲۶۰-۲۵۷-۲۵۸: ج ۲۶۱-۲۵۸-۲۵۹: ج ۲۶۲-۲۵۹-۲۶۰: ج ۲۶۳-۲۶۰-۲۶۱: ج ۲۶۴-۲۶۱-۲۶۲: ج ۲۶۵-۲۶۲-۲۶۳: ج ۲۶۶-۲۶۳-۲۶۴: ج ۲۶۷-۲۶۴-۲۶۵: ج ۲۶۸-۲۶۵-۲۶۶: ج ۲۶۹-۲۶۶-۲۶۷: ج ۲۷۰-۲۶۷-۲۶۸: ج ۲۷۱-۲۶۸-۲۶۹: ج ۲۷۲-۲۶۹-۲۷۰: ج ۲۷۳-۲۷۰-۲۷۱: ج ۲۷۴-۲۷۱-۲۷۲: ج ۲۷۵-۲۷۲-۲۷۳: ج ۲۷۶-۲۷۳-۲۷۴: ج ۲۷۷-۲۷۴-۲۷۵: ج ۲۷۸-۲۷۵-۲۷۶: ج ۲۷۹-۲۷۶-۲۷۷: ج ۲۸۰-۲۷۷-۲۷۸: ج ۲۸۱-۲۷۸-۲۷۹: ج ۲۸۲-۲۷۹-۲۸۰: ج ۲۸۳-۲۸۰-۲۸۱: ج ۲۸۴-۲۸۱-۲۸۲: ج ۲۸۵-۲۸۲-۲۸۳: ج ۲۸۶-۲۸۳-۲۸۴: ج ۲۸۷-۲۸۴-۲۸۵: ج ۲۸۸-۲۸۵-۲۸۶: ج ۲۸۹-۲۸۶-۲۸۷: ج ۲۹۰-۲۸۷-۲۸۸: ج ۲۹۱-۲۸۸-۲۸۹: ج ۲۹۲-۲۸۹-۲۹۰: ج ۲۹۳-۲۹۰-۲۹۱: ج ۲۹۴-۲۹۱-۲۹۲: ج ۲۹۵-۲۹۲-۲۹۳: ج ۲۹۶-۲۹۳-۲۹۴: ج ۲۹۷-۲۹۴-۲۹۵: ج ۲۹۸-۲۹۵-۲۹۶: ج ۲۹۹-۲۹۶-۲۹۷: ج ۳۰۰-۲۹۷-۲۹۸: ج ۳۰۱-۲۹۸-۲۹۹: ج ۳۰۲-۲۹۹-۳۰۰: ج ۳۰۳-۳۰۰-۳۰۱: ج ۳۰۴-۳۰۱-۳۰۲: ج ۳۰۵-۳۰۲-۳۰۳: ج ۳۰۶-۳۰۳-۳۰۴: ج ۳۰۷-۳۰۴-۳۰۵: ج ۳۰۸-۳۰۵-۳۰۶: ج ۳۰۹-۳۰۶-۳۰۷: ج ۳۱۰-۳۰۷-۳۰۸: ج ۳۱۱-۳۰۸-۳۰۹: ج ۳۱۲-۳۰۹-۳۱۰: ج ۳۱۳-۳۱۰-۳۱۱: ج ۳۱۴-۳۱۱-۳۱۲: ج ۳۱۵-۳۱۲-۳۱۳: ج ۳۱۶-۳۱۳-۳۱۴: ج ۳۱۷-۳۱۴-۳۱۵: ج ۳۱۸-۳۱۵-۳۱۶: ج ۳۱۹-۳۱۶-۳۱۷: ج ۳۲۰-۳۱۷-۳۱۸: ج ۳۲۱-۳۱۸-۳۱۹: ج ۳۲۲-۳۱۹-۳۲۰: ج ۳۲۳-۳۲۰-۳۲۱: ج ۳۲۴-۳۲۱-۳۲۲: ج ۳۲۵-۳۲۲-۳۲۳: ج ۳۲۶-۳۲۳-۳۲۴: ج ۳۲۷-۳۲۴-۳۲۵: ج ۳۲۸-۳۲۵-۳۲۶: ج ۳۲۹-۳۲۶-۳۲۷: ج ۳۳۰-۳۲۷-۳۲۸: ج ۳۳۱-۳۲۸-۳۲۹: ج ۳۳۲-۳۲۹-۳۳۰: ج ۳۳۳-۳۳۰-۳۳۱: ج ۳۳۴-۳۳۱-۳۳۲: ج ۳۳۵-۳۳۲-۳۳۳: ج ۳۳۶-۳۳۳-۳۳۴: ج ۳۳۷-۳۳۴-۳۳۵: ج ۳۳۸-۳۳۵-۳۳۶: ج ۳۳۹-۳۳۶-۳۳۷: ج ۳۴۰-۳۳۷-۳۳۸: ج ۳۴۱-۳۳۸-۳۳۹: ج ۳۴۲-۳۳۹-۳۴۰: ج ۳۴۳-۳۴۰-۳۴۱: ج ۳۴۴-۳۴۱-۳۴۲: ج ۳۴۵-۳۴۲-۳۴۳: ج ۳۴۶-۳۴۳-۳۴۴: ج ۳۴۷-۳۴۴-۳۴۵: ج ۳۴۸-۳۴۵-۳۴۶: ج ۳۴۹-۳۴۶-۳۴۷: ج ۳۵۰-۳۴۷-۳۴۸: ج ۳۵۱-۳۴۸-۳۴۹: ج ۳۵۲-۳۴۹-۳۵۰: ج ۳۵۳-۳۵۰-۳۵۱: ج ۳۵۴-۳۵۱-۳۵۲: ج ۳۵۵-۳۵۲-۳۵۳: ج ۳۵۶-۳۵۳-۳۵۴: ج ۳۵۷-۳۵۴-۳۵۵: ج ۳۵۸-۳۵۵-۳۵۶: ج ۳۵۹-۳۵۶-۳۵۷: ج ۳۶۰-۳۵۷-۳۵۸: ج ۳۶۱-۳۵۸-۳۵۹: ج ۳۶۲-۳۵۹-۳۶۰: ج ۳۶۳-۳۶۰-۳۶۱: ج ۳۶۴-۳۶۱-۳۶۲: ج ۳۶۵-۳۶۲-۳۶۳: ج ۳۶۶-۳۶۳-۳۶۴: ج ۳۶۷-۳۶۴-۳۶۵: ج ۳۶۸-۳۶۵-۳۶۶: ج ۳۶۹-۳۶۶-۳۶۷: ج ۳۷۰-۳۶۷-۳۶۸: ج ۳۷۱-۳۶۸-۳۶۹: ج ۳۷۲-۳۶۹-۳۷۰: ج ۳۷۳-۳۷۰-۳۷۱: ج ۳۷۴-۳۷۱-۳۷۲: ج ۳۷۵-۳۷۲-۳۷۳: ج ۳۷۶-۳۷۳-۳۷۴: ج ۳۷۷-۳۷۴-۳۷۵: ج ۳۷۸-۳۷۵-۳۷۶: ج ۳۷۹-۳۷۶-۳۷۷: ج ۳۸۰-۳۷۷-۳۷۸: ج ۳۸۱-۳۷۸-۳۷۹: ج ۳۸۲-۳۷۹-۳۸۰: ج ۳۸۳-۳۸۰-۳۸۱: ج ۳۸۴-۳۸۱-۳۸۲: ج ۳۸۵-۳۸۲-۳۸۳: ج ۳۸۶-۳۸۳-۳۸۴: ج ۳۸۷-۳۸۴-۳۸۵: ج ۳۸۸-۳۸۵-۳۸۶: ج ۳۸۹-۳۸۶-۳۸۷: ج ۳۹۰-۳۸۷-۳۸۸: ج ۳۹۱-۳۸۸-۳۸۹: ج ۳۹۲-۳۸۹-۳۹۰: ج ۳۹۳-۳۹۰-۳۹۱: ج ۳۹۴-۳۹۱-۳۹۲: ج ۳۹۵-۳۹۲-۳۹۳: ج ۳۹۶-۳۹۳-۳۹۴: ج ۳۹۷-۳۹۴-۳۹۵: ج ۳۹۸-۳۹۵-۳۹۶: ج ۳۹۹-۳۹۶-۳۹۷: ج ۴۰۰-۳۹۷-۳۹۸: ج ۴۰۱-۳۹۸-۳۹۹: ج ۴۰۲-۳۹۹-۴۰۰: ج ۴۰۳-۴۰۰-۴۰۱: ج ۴۰۴-۴۰۱-۴۰۲: ج ۴۰۵-۴۰۲-۴۰۳: ج ۴۰۶-۴۰۳-۴۰۴: ج ۴۰۷-۴۰۴-۴۰۵: ج ۴۰۸-۴۰۵-۴۰۶: ج ۴۰۹-۴۰۶-۴۰۷: ج ۴۱۰-۴۰۷-۴۰۸: ج ۴۱۱-۴۰۸-۴۰۹: ج ۴۱۲-۴۰۹-۴۱۰: ج ۴۱۳-۴۱۰-۴۱۱: ج ۴۱۴-۴۱۱-۴۱۲: ج ۴۱۵-۴۱۲-۴۱۳: ج ۴۱۶-۴۱۳-۴۱۴: ج ۴۱۷-۴۱۴-۴۱۵: ج ۴۱۸-۴۱۵-۴۱۶: ج ۴۱۹-۴۱۶-۴۱۷: ج ۴۲۰-۴۱۷-۴۱۸: ج ۴۲۱-۴۱۸-۴۱۹: ج ۴۲۲-۴۱۹-۴۲۰: ج ۴۲۳-۴۲۰-۴۲۱: ج ۴۲۴-۴۲۱-۴۲۲: ج ۴۲۵-۴۲۲-۴۲۳: ج ۴۲۶-۴۲۳-۴۲۴: ج ۴۲۷-۴۲۴-۴۲۵: ج ۴۲۸-۴۲۵-۴۲۶: ج ۴۲۹-۴۲۶-۴۲۷: ج ۴۳۰-۴۲۷-۴۲۸: ج ۴۳۱-۴۲۸-۴۲۹: ج ۴۳۲-۴۲۹-۴۳۰: ج ۴۳۳-۴۳۰-۴۳۱: ج ۴۳۴-۴۳۱-۴۳۲: ج ۴۳۵-۴۳۲-۴۳۳: ج ۴۳۶-۴۳۳-۴۳۴: ج ۴۳۷-۴۳۴-۴۳۵: ج ۴۳۸-۴۳۵-۴۳۶: ج ۴۳۹-۴۳۶-۴۳۷: ج ۴۴۰-۴۳۷-۴۳۸: ج ۴۴۱-۴۳۸-۴۳۹: ج ۴۴۲-۴۳۹-۴۴۰: ج ۴۴۳-۴۴۰-۴۴۱: ج ۴۴۴-۴۴۱-۴۴۲: ج ۴۴۵-۴۴۲-۴۴۳: ج ۴۴۶-۴۴۳-۴۴۴: ج ۴۴۷-۴۴۴-۴۴۵: ج ۴۴۸-۴۴۵-۴۴۶: ج ۴۴۹-۴۴۶-۴۴۷: ج ۴۵۰-۴۴۷-۴۴۸: ج ۴۵۱-۴۴۸-۴۴۹: ج ۴۵۲-۴۴۹-۴۵۰: ج ۴۵۳-۴۵۰-۴۵۱: ج ۴۵۴-۴۵۱-۴۵۲: ج ۴۵۵-۴۵۲-۴۵۳: ج ۴۵۶-۴۵۳-۴۵۴: ج ۴۵۷-۴۵۴-۴۵۵: ج ۴۵۸-۴۵۵-۴۵۶: ج ۴۵۹-۴۵۶-۴۵۷: ج ۴۶۰-۴۵۷-۴۵۸: ج ۴۶۱-۴۵۸-۴۵۹: ج ۴۶۲-۴۵۹-۴۶۰: ج ۴۶۳-۴۶۰-۴۶۱: ج ۴۶۴-۴۶۱-۴۶۲: ج ۴۶۵-۴۶۲-۴۶۳: ج ۴۶۶-۴۶۳-۴۶۴: ج ۴۶۷-۴۶۴-۴۶۵: ج ۴۶۸-۴۶۵-۴۶۶: ج ۴۶۹-۴۶۶-۴۶۷: ج ۴۷۰-۴۶۷-۴۶۸: ج ۴۷۱-۴۶۸-۴۶۹: ج ۴۷۲-۴۶۹-۴۷۰: ج ۴۷۳-۴۷۰-۴۷۱: ج ۴۷۴-۴۷۱-۴۷۲: ج ۴۷۵-۴۷۲-۴۷۳: ج ۴۷۶-۴۷۳-۴۷۴: ج ۴۷۷-۴۷۴-۴۷۵: ج ۴۷۸-۴۷۵-۴۷۶: ج ۴۷۹-۴۷۶-۴۷۷: ج ۴۸۰-۴۷۷-۴۷۸: ج ۴۸۱-۴۷۸-۴۷۹: ج ۴۸۲-۴۷۹-۴۸۰: ج ۴۸۳-۴۸۰-۴۸۱: ج ۴۸۴-۴۸۱-۴۸۲: ج ۴۸۵-۴۸۲-۴۸۳: ج ۴۸۶-۴۸۳-۴۸۴: ج ۴۸۷-۴۸۴-۴۸۵: ج ۴۸۸-۴۸۵-۴۸۶: ج ۴۸۹-۴۸۶-۴۸۷: ج ۴۹۰-۴۸۷-۴۸۸: ج ۴۹۱-۴۸۸-۴۸۹: ج ۴۹۲-۴۸۹-۴۹۰: ج ۴۹۳-۴۹۰-۴۹۱: ج ۴۹۴-۴۹۱-۴۹۲: ج ۴۹۵-۴۹۲-۴۹۳: ج ۴۹۶-۴۹۳-۴۹۴: ج ۴۹۷-۴۹۴-۴۹۵: ج ۴۹۸-۴۹۵-۴۹۶: ج ۴۹۹-۴۹۶-۴۹۷: ج ۵۰۰-۴۹۷-۴۹۸: ج ۵۰۱-۴۹۸-۴۹۹: ج ۵۰۲-۴۹۹-۵۰۰: ج ۵۰۳-۵۰۰-۵۰۱: ج ۵۰۴-۵۰۱-۵۰۲: ج ۵۰۵-۵۰۲-۵۰۳: ج ۵۰۶-۵۰۳-۵۰۴: ج ۵۰۷-۵۰۴-۵۰۵: ج ۵۰۸-۵۰۵-۵۰۶: ج ۵۰۹-۵۰۶-۵۰۷: ج ۵۱۰-۵۰۷-۵۰۸: ج ۵۱۱-۵۰۸-۵۰۹: ج ۵۱۲-۵۰۹-۵۱۰: ج ۵۱۳-۵۱۰-۵۱۱: ج ۵۱۴-۵۱۱-۵۱۲: ج ۵۱۵-۵۱۲-۵۱۳: ج ۵۱۶-۵۱۳-۵۱۴: ج ۵۱۷-۵۱۴-۵۱۵: ج ۵۱۸-۵۱۵-۵۱۶: ج ۵۱۹-۵۱۶-۵۱۷: ج ۵۲۰-۵۱۷-۵۱۸: ج ۵۲۱-۵۱۸-۵۱۹: ج ۵۲۲-۵۱۹-۵۲۰: ج ۵۲۳-۵۲۰-۵۲۱: ج ۵۲۴-۵۲۱-۵۲۲: ج ۵۲۵-۵۲۲-۵۲۳: ج ۵۲۶-۵۲۳-۵۲۴: ج ۵۲۷-۵۲۴-۵۲۵: ج ۵۲۸-۵۲۵-۵۲۶: ج ۵۲۹-۵۲۶-۵۲۷: ج ۵۳۰-۵۲۷-۵۲۸: ج ۵۳۱-۵۲۸-۵۲۹: ج ۵۳۲-۵۲۹-۵۳۰: ج ۵۳۳-۵۳۰-۵۳۱: ج ۵۳۴-۵۳۱-۵۳۲: ج ۵۳۵-۵۳۲-۵۳۳: ج ۵۳۶-۵۳۳-۵۳۴: ج ۵۳۷-۵۳۴-۵۳۵: ج ۵۳۸-۵۳۵-۵۳۶: ج ۵۳۹-۵۳۶-۵۳۷: ج ۵۴۰-۵۳۷-۵۳۸: ج ۵۴۱-۵۳۸-۵۳۹: ج ۵۴۲-۵۳۹-۵۴۰: ج ۵۴۳-۵۴۰-۵۴۱: ج ۵۴۴-۵۴۱-۵۴۲: ج ۵۴۵-۵۴۲-۵۴۳: ج ۵۴۶-۵۴۳-۵۴۴: ج ۵۴۷-۵۴۴-۵۴۵:		

نمودار شماره سه: فراوانی مقوله‌های هویت در رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

از این رو مقوله‌های هویت ملی، هویت ایرانی-اسلامی و هویت انقلابی به‌عنوان کلید واژگان اصلی در بین سایر منابع مهم موجود به دلیل اهمیت، فراوانی بیشتر و شدت توجه به آن‌ها در عرصه‌های مختلف و زمان‌های گوناگون انتخاب شدند. در تحلیل موضوع هویت و جداول ۸۹ گانه مربوط به آن، یافته‌های حاصل از تحقیق حکایت از اهمیت «هویت» بر پایه کدگذاری انجام شده و نتایج آن (مستند به جدول شماره سه) با پنج کلیدواژه اصلی هویت ایرانی، هویت ملی، هویت نظام اسلامی، هویت ایرانی-اسلامی و هویت انقلابی قابل شناسایی است. بر این اساس هویت ملی، هویت ایرانی-اسلامی و هویت انقلابی به ترتیب دارای بیشترین کاربرد در تحلیل کیفی انجام شده با کلیدواژه‌هایی که در جدول شماره سه آمد و شکل ترسیم شده توسط نرم‌افزار مکس کیودا نمونه‌ای روشن‌تر از چینش واژگانی هویت در تحلیل محتوای بیانات رهبری (شکل شماره هشت) شده است:

شکل شماره هشت، مسئله «هویت» از دیدگاه رهبری (مقوله‌ها و کلیدواژه‌ها)

در مرحله دوم از اجرای تحلیل محتوا «امنیت اجتماعی» را با استناد به منابع موجود مورد ارزیابی قرار داده و پس از بررسی استنفهامی متون، آنچه مرتبط با پژوهش حاضر در اندیشه مقام معظم رهبری «مدظله العالی» از قوام بیشتری در این زمینه برخوردار بود؛ در سه بخش بعنوان مؤلفه‌های امنیت اجتماعی در سال‌های پس از انقلاب بویژه در سال‌های مورد تحقیق به شرح زیر مورد پایش قرار گرفت:

مؤلفه‌ها	شاخص
هویت	هویت اسلامی - هویت ملت‌های مسلمان - حصار هویت (اسلام) - دفاع از هویت - شکل دهنده هویت - احساس هویت - دفاع از هویت - احساس هویت مسلمانان - احساس هویت اسلامی - زنده کننده هویت اسلامی (تشیع) - زنده شدن هویت اسلامی - هویت ملی - هویت انقلابی - احیاء هویت ملی - دفاع از هویت ملی
احساس امنیت	احساس امنیت ملی - عدم احساس امنیت - منشاء احساس امنیت مردم - نابود کننده احساس امنیت (تمدن غربی) - بزرگترین نیاز انسان - تکامل انسان در سایه احساس امنیت - احساس عدم خوف
تنوعات مذهبی و زبانی	اختلاف بین اقوام (هدف دشمن) - وحدت اقوام - بسیج اقوام - تشدید قوم گرایی (ناسیونالیسم افراطی) - تجزیه قومی - حق همه اقوام (امنیت) - ترویج قومیت گرایی (روش استعماری) - طرفداری از قومیت (توطئه دشمن) - اختلاف بین قومیت‌ها (تهدید بیداری اسلامی) - وحدت اقوام - تحریک قومیت (ایجاد ناامنی) - تحریک احساسات قومی - تمرکز قومیت‌ها (دفاع از هویت)

جدول شماره چهار: مؤلفه‌ها و شاخص‌های امنیت اجتماعی از دیدگاه آیت‌الله‌خامنه‌ای

(افتخاری و صائی، ۱۳۹۶: ۴۶)

تمرکز بر روی کلید واژه «هویت» از استخراج معانی نهفته در رهنمودها؛ سمت و سوی بررسی موضوع «چالش‌ها» ی هویتی دهه چهارم انقلاب را مشخص نمود. براساس یافته‌ها؛ موضوعات «چالش هویت ایرانی - اسلامی»، «چالش هویت انقلابی» و «چالش هویت ملی» بعنوان مدخل بحث «چالش‌های هویتی» انتخاب شد. در ادامه با توجه به مقوله‌های تحصیل شده در باب «امنیت اجتماعی مبتنی بر رهنمودهای رهبر انقلاب» با استفاده از روش استدلال معکوس (انتزاعی)، نسبت به کشف نقاط تمرکز رهنمودها در تأثیر متغیرهای موجود طی دو مرحله بررسی و اقداماتی انجام شد: نتایج کدگذاری و تحلیل به این شیوه منتج به موارد زیر گردید:

الف) بدست آوردن معنای هویت در کلام مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

ب) بهره‌گیری از مؤلفه‌های امنیت اجتماعی از پیش تحصیل شده در کلام مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

ج) تحصیل چالش‌های هویتی تأثیرگذار بر امنیت اجتماعی از طریق استنباط معکوس

د) تفکیک و طبقه‌بندی داده‌های تأثیرگذار و ثبت آن در قالب نمودار تأثیرات

تحلیل استنباط معکوس داده‌ها

ردیف	نقاط تمرکز	کد شناسه	ابعاد	فراوانی
۱	گسترش آگاهی و بصیرت و پیشگامی برای پیشرفت در عرصه‌های مختلف	ج-۲۱-۱؛ ج-۲۱-۲؛ ج-۲۱-۳؛ ج-۲۱-۴؛ ج-۲۱-۵؛ ج-۲۸-۱	تأثیرات مثبت چالش‌های هویتی	۵۴
	گسترش اندیشه دفاع از مظلومان جهان، پافشاری بر تلاش برای دستیابی به قله‌های دانش	پ-۱۸-۱؛ پ-۱۸-۲؛ پ-۱۸-۳؛ ج-۳۹-۱؛ ج-۳۹-۲		
	انتشار تفکر مردم سالاری دینی، حاکمیت معنویت و دین، مقابله با زورگویی قدرت‌های جهانی	پ-۳-۱۰۰؛ پ-۳-۱۰۳؛ پ-۲-۰۹؛ پ-۲-۱۴؛ پ-۱-۱۵؛ پ-۳-۱۴؛ پ-۴-۱۴؛ پ-۴-۱۵		
	حضور با عزت جوان مومن در عرصه‌های مختلف بین‌المللی	ج-۱۸-۱؛ ج-۱۸-۲؛ ج-۱۸-۳؛ ج-۲۰-۱؛ ج-۲۰-۲؛ ج-۲۰-۳		
	بررسی موشکافانه مسائل، معرفی دشمن، تحلیل مسائل منطقه و ایستادگی بر سر آرمان‌ها توسط جوانان	پ-۱۰۲-۱؛ پ-۱۰۲-۲؛ پ-۱۳-۱؛ پ-۱۳-۲؛ ج-۱۱-۱؛ ج-۱۱-۲		
	گسترش جریان انقلابی تجلی اراده انقلابی، حضور انقلابی و هویت انقلابی در جامعه	ج-۲۲-۱؛ ج-۲۲-۲		
	شکسته شدن هیمنه رژیم صهیونیستی در مقابل ملت مسلمان	پ-۱۹-۳؛ پ-۱۹-۴		
	ماندگاری انقلاب، استحکام و تقویت هر چه بیشتر و پیشرفت	پ-۱۵-۲؛ ج-۱۷-۱؛ ج-۱۷-۲		
	حضور مردم در صحنه پس از گذشت چهار دهه از عمر انقلاب	پ-۱۲-۱؛ پ-۱۲-۳؛ پ-۱۲-۲؛ ژ-۲۰۳-۱؛ ژ-۳۰۳-۲؛ ژ-۳۰۳-۳؛ ژ-۲۰۷-۱؛ ج-۲۰۷-۲		
	تأثیر حرکت ج.ا.ا بر ملت‌های مسلمان	پ-۱۶-۱؛ پ-۱۶-۲؛ پ-۱۹-۱؛ پ-۱۹-۲		

جدول شماره پنج: تحلیل کمی تأثیرات مثبت چالش‌های هویتی - استنباط معکوس داده‌ها

تأثیرات منفی چالش‌ها هویتی	۲-۴۱-ج : ۱-۴۱-ج : ۳-۳۸-ج : ۱-۲۷-ج	انتکا به شعار گرایی صرف در بحث استقلال ملی
	پ-۱-۰۹ : ژ-۱-۰۳ : ج-۳-۱۱ : ج-۳۸-۱ :	ترویج سبک زندگی غربی متعارض با هویت ایرانی-اسلامی
	ژ-۱-۰۱ : ژ-۱-۰۲	چالش سیاستگذاری عدم مشکل شناسی هویتی فرهنگی
	پ-۱-۲۰ : پ-۲-۲۰ : پ-۱-۲۳ : پ-۲۳-۲ : ج-۱-۰۵ : ج-۲-۰۵ : ج-۱-۰۷ : ۱ : ج-۱-۰۱ : ج-۳-۱۰ : ج-۱-۲۳ : ج-۲-۲۳ : ج-۳-۲۳ : ج-۴-۲۳ : ج-۱-۲۴ : ج-۲-۲۴ : ج-۳-۲۴	ترویج فرهنگ «نبودخود باوری» توسط نخبگان و برخی مسوولین
	ژ-۱-۱۴ : ژ-۲-۱۴ : ج-۱-۰۶ : ج-۱-۰۶ : ج-۳-۳۹	نگاه حاشیه ای به مقوله «فرهنگ»
	ژ-۴-۰۲ : ژ-۵-۰۲ : ژ-۱-۰۴ : ژ-۲-۰۴ : ژ-۳-۰۴ : ژ-۱-۱۳ : ژ-۲-۱۳ : ژ-۳-۱۳ : ژ-۴-۱۳ : ژ-۵-۱۳ : ج-۱-۳۰ : ج-۲-۳۰	بروز و رواج اعتیاد و فرهنگ های فساد انگیز در جامعه
	ژ-۱-۰۵ : ژ-۲-۰۵ : ژ-۳-۰۵ : ژ-۱-۰۶ : ژ-۲-۰۶ : ژ-۳-۰۶ : ژ-۴-۰۶ : ژ-۱-۱۲ : ژ-۲-۱۲ : ژ-۳-۱۲ : ج-۱-۰۳ : ج-۲-۰۳ : ج-۱-۰۴ : ج-۲-۰۴ : ج-۳-۰۴ : ج-۴-۰۴	تحقق نیافتن اهداف عالیه نظام اسلامی برخاسته از آرمان خواهی انقلابی
	ژ-۱-۰۱ : ژ-۲-۰۱ : ژ-۳-۰۱ : ژ-۴-۰۵ : ژ-۵-۰۵ : ج-۱-۲۶ : ج-۲-۲۶	نادیده انگاری ظرفیت های قدرت برخاسته از انقلاب و انقلابی گری

در مجموع تأثیرات ثبت شده به میزان ۵۴ مورد، ۱۹ نمونه تأثیرات مثبت و پیش‌برنده از نقش چالش‌ها بر پیشرفت امنیت اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران احصاء گردید. بر اساس یافته‌های بالا نمودار تأثیر «مثبت» و «منفی» از دل بررسی متغیرها در جداول استخراج گردید:

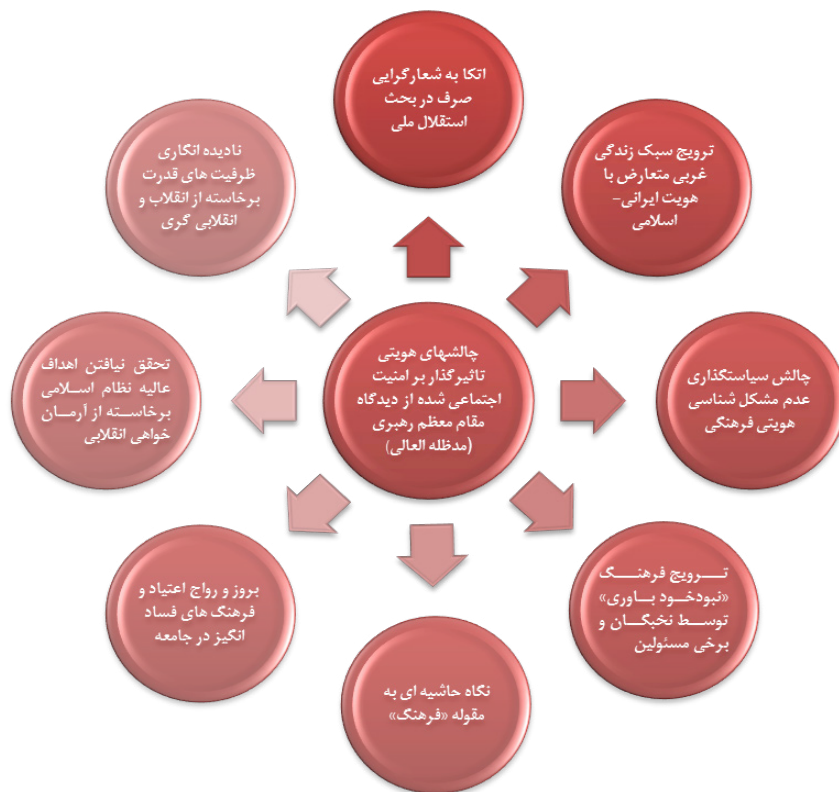

نمودار شماره چهار بررسی نقش مثبت چالش‌های هویتی بر امنیت اجتماعی

به نظر می‌رسد موارد یازده گانه بالا که در خلال این پژوهش در چندین مرحله واکاوی بدست آمد، ناظر بر حضور مردم بر سر آرمانها و جوشش نسل جوان از بطن اندیشه انقلاب و حتی تاثیرگذاری آن بر سایر ملل مسلمان منطقه و بی اعتبار نمودن هیمنه قدرت‌ها است، نسل جوان محور بحث در این خصوص هستند.

از سوی دیگر از دلایل برجسته و البته تاثیرگذار که نظام جمهوری اسلامی به همان دلایل تاکنون به اهداف عالی و در پاره‌ای مواقع به هدف ذاتی خود دست نیافته؛ پژوهشگر را به این مهم رهنمون گشت تا کنکاش حاصل این بررسی که در بعد ملی، ایرانی-اسلامی و انقلابی هویت تاثیرگذار بوده، به ترتیب نقش خود را بر گستره اجتماع بیشتر ظاهر نموده و به تعبیری نیاز به تقویت انگیزه و تلاش به

جای «شعارگرایی» را در مردم و آحاد جامعه و مسئولین به عنوان تصمیم‌گیران پرمسئولیت روشن‌تر نموده است تا از ماحصل آن راهی به افق پیشرفت باز شود.

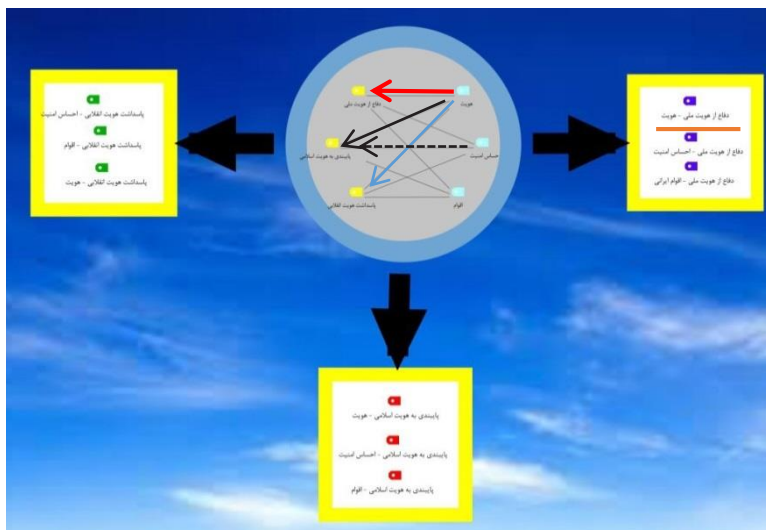

نمودار شماره پنج بررسی نقش (منفی) چالش‌های هویتی بر امنیت اجتماعی

در جریان بررسی تأثیرها و ارتباط آنان با یکدیگر و از تناظر حاصل‌شده (مرتبط با نمودار شماره دو) نیز مواردی بدست آمده که در این پژوهش با اهمیت می‌نماید:

الف) از مجموع هشت چالش اولویت‌دار بدست آمده؛ ارتباط هویت-چالش‌های هویت‌ملی، هویت-چالش‌های هویت‌اسلامی و بالاخره هویت-چالش‌های هویت انقلابی بارزتر نموده و بجز در دو مورد-هویت و احساس امنیت از مولفه‌های امنیت اجتماعی- در بقیه موارد به صورت مشترک مولفه‌های منتخب، تأثیرات خود را از میان دیدگاه‌های رهبری ظاهر ساختند. باتوجه به این رابطه نقش «قومیت» در بیانات دهه چهارم به هیچ عنوان مشاهده نشد و «احساس امنیت» نیز با کمترین اثر در مجموع تأثیرات بعضاً به صورت اشتراکی در مولفه‌های امنیت اجتماعی دهه چهارم تأثیرگذار

بوده است. از این رو این رابطه را به شرح زیر می‌توان ترسیم نمود:
فلش قرمز نمایانگر اولویت‌دارترین نقش، فلش آبی و خط چین اولویت‌های بعدی را نشان داده‌اند.

نمودار شماره شش بررسی میزان تأثیرات چالش‌های هویتی بر امنیت اجتماعی

با این وصف «قومیت» و «احساس امنیت» کمترین کاربرد را در مجموع مولفه‌های امنیت اجتماعی، در بیانات دهه چهارم به خود اختصاص می‌دهند.

نتیجه و پیشنهاد

هویت ملی، هویت ایرانی-اسلامی و هویت انقلابی بایشتترین تکرار و شدت از تحلیل انجام‌شده بعنوان سه لایه از لایه‌های هویتی که از نقشی برجسته‌تر نسبت به بقیه برخوردار بودند، در تحلیل‌ها بدست آمد (نمودار شماره سه). در تحلیل مسائل (چالش‌های) هویتی این دوره (با اشاره به جدول شماره سه) کلیدواژه و مصادیقی که دارای جنبه‌های سلبی و ایجابی است، بدست آمد.

برای نیل به پاسخ پرسش این پژوهش تأثیرات چالش‌های هویتی دهه‌چهارم انقلاب بر امنیت اجتماعی را بایست در دو بعد ایجابی (مثبت) و سلبی (منفی) مورد ارزیابی و جمع‌بندی قرار داد؛ در تحلیل عوامل یادآوری این نکته ضروری است: به زعم درگیرندگی و وجود عوامل چالش‌زای این دوره از عمر انقلاب، تکرار برخی عوامل دلالت بر نگاه جدی به آن و مانایی مشکله در این دوره نموده و از طرف دیگر با توجه به حساسیت زمانی عزم جدی بر رفع نقاط منفی و تقویت نکات مثبت را مطالبه نموده، هم‌تکمیلی نهادی در مقابله با تهدیدات نوین و یکپارچه (نادی، ۱۳۹۶: ۱۴۴) را می‌بایست در ارگان‌های مسئول بدنبال داشته باشد.

بررسی علمی داده‌های مورد پژوهش و توجه به ابعاد محتوایی جداول تحلیل‌شده؛ این نتیجه را بدست می‌دهد: در مقام مقایسه با نظریات اندیشمندان داخلی مواجهه امروز ما با چالش‌های بزرگ جهانی و منطقه‌ای با هجوم گسترده به تاریخ و فرهنگ و زبان و حتی تمامیت و یکپارچگی سرزمین، تطابق معنایی می‌یابد. از دیدگاه نگارندگان هر چند مطالعه هویت و مسائل آن (بدلیل پیچیدگی‌های موجود) در ایران هیچ زمانی با کهنگی مواجه نخواهد شد، در این برهه زمانی بیشتر نیازمند به بومی‌گزینی در مطالعات، به جای ترجمه‌های نامانوس از دیگر فرهنگ‌هاست. می‌بایست باور به خلق هویت‌نوین در ملت با مدیریت صحیح بوجود آید الگو قراردادن تجربه‌های موفق برخاسته از هویت ملی، ایرانی - اسلامی و انقلابی؛ ثبت مدل این الگوها (علاوه بر پیشوایان و اسطوره‌ها) و اجرای این مدل‌ها به صورت جامعه نمونه در سطوح و حوزه‌های عمل مدیران کلیه بخش‌های جامعه به شرط بسط دادن علمی و قانونی و مدیریت طولانی‌مدت بر آن، همچنین قابلیت اجرا در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت بعنوان محور عمل درآید. مطالعات این پژوهش ما را به این نکته مهم هدایت می‌نماید که هر مجموعه‌ای از افراد انسانی در صورت نداشتن هویت مستقل دچار تناقض‌های نگرشی و رفتاری شده و هولناک‌تر از آن به ورطه از خودیگانگی هویتی متمایل خواهند شد و بی‌شک نتیجه‌ای جز ناامنی و بی‌ثباتی اجتماع را در پی نخواهد داشت. از نوآوری‌های این تحقیق اثبات این معناست که اجتماع ایرانی با لحاظ نمودن پویش تاریخی هویت خود، در زمان برخورد به چالش‌های هویتی بعد ايجابية یا مثبت هم از خود بروز نموده که نمونه‌هایی از آن در بازیابی هویت مستقل ملی و ایرانی - اسلامی همچنین هویت انقلابی در دهه چهارم برشمرده شد. به هر روی تکانه‌های حاصل از آسیب‌های داخلی و فرصت‌های ایجاد شده هویتی در مواجهه با این چالش‌ها نیازمند تلاشی است که با امید به لحاظ نمودن مطالعاتی از این دست خودیابی هویتی از سوی نخبگان و اجتماع مردمان را می‌تواند در این برهه حساس به جهش هویتی ایرانی بدل نماید.

منابع

- ابوالحسنی، رحیم (۱۳۸۸)؛ **تعیین و سنجش مؤلفه‌های هویت ایرانی**، به سفارش گروه پژوهش‌های فرهنگی و اجتماعی، تهران: پژوهشکده تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- افتخاری، اصغر (۱۳۹۲) **امنیت اجتماعی‌شده؛ رویکرد اسلامی**، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- آزاد ارمکی، تقی. غفاری، غلامرضا (۱۳۸۳)؛ **جامعه‌شناسی نسلی در ایران**، تهران: پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاهی.
- انجمن جامعه‌شناسی ایران و شورای اجتماعی کشور، همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، (۱۳۹۳)؛ **بحران هویت و آنومی**، تهران: نشر آگاه.
- الطائی، علی (۱۳۸۲)؛ **بحران هویت قومی در ایران**، تهران: نشر شادگان.
- پرتویی، اصغر (۱۳۹۶)؛ **چالش‌های هویت ملی در ایران معاصر**، تهران: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات.
- پناهی، محمدحسین و یوسف‌زاده، علی (۱۳۹۷)؛ **تحلیل ارزیابی و علم‌سنجی مقالات فصلنامه امنیت پژوهی ۱۳۸۸-۱۳۹۷**، فصلنامه علمی پژوهشی امنیت‌پژوهی، شماره ۶۳ صص ۷۰-۹۱.
- تنهایی، علیرضا. آراسته، حمیدرضا. زین‌آبادی، حسن‌رضا. نصری، قدیر (۱۳۹۸)؛ **تاملی بر ارتقاء اثرگذاری دانشگاه در امنیت جامعه‌ای جمهوری اسلامی ایران**، فصلنامه علمی پژوهشی امنیت‌پژوهی، شماره ۶۵ صص ۳۳-۵۲.
- جانی‌پور، محمد (۱۳۹۰)؛ **اخلاق در جنگ**، تحلیل محتوای مکاتبات امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام) و معاویه، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- حاجیانی، ابراهیم (۱۳۹۲)؛ **جامعه‌شناسی هویت ایرانی**، به سفارش: پژوهشکده تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام، تهران: گروه پژوهشی فرهنگی و اجتماعی.
- حق‌پناه، جعفر (۱۳۸۱)؛ **کانون‌های بحران هویت در ایران**، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ربیعی، علی (۱۳۸۳)؛ **مطالعات امنیت ملی (مقدمه‌ای بر نظریه‌های امنیت ملی در جهان سوم)**؛ تهران: وزارت امور خارجه.
- رحمانیان‌کوشکی، مهدی. زارعی، یعقوب. استعلاجی، علیرضا (۱۳۹۷)؛ **تحلیل برخی مؤلفه‌های اجتماعی-اقتصادی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: سکونت گاههای شهری شهرستان سراوان)**، فصلنامه علمی پژوهشی امنیت‌پژوهی، شماره ۶۱ صص ۵۷-۸۲.
- روچیلد، اما و دیگران. ترجمه علیرضا طیب (۱۳۹۱)؛ **ترجمان جامعه و امنیت ۱**، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- زرگر، علیرضا و پازوکیان، اسدالله (۱۳۹۸)؛ **واکاوی و تحلیل امنیت و مؤلفه‌های آن در فقه سیاسی اسلام**، فصلنامه علمی پژوهشی امنیت‌پژوهی، شماره ۶۵ صص ۹۷-۱۲۶.

- سلیمانی، صدیقه. عالی عباس‌آباد، یوسف (۱۳۹۷)؛ تحلیل جامعه‌شناسی امنیت در سیاست‌نامه نظام‌الملک، فصلنامه علمی پژوهشی امنیت‌پژوهی، شماره ۶۱ صص ۹۱-۱۱۰.
- شایگان، فریبا (۱۳۹۵)؛ امنیت اجتماعی با بهره‌مندی از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی)، تهران: پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا.
- غرایقی‌زندى، داوود (۱۳۹۷)؛ مطالعات امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران: مروری روش شناختی، فصلنامه علمی پژوهشی امنیت‌پژوهی، شماره ۶۱ صص ۳۵-۵۶.
- مجردی، سعید (۱۳۹۱)؛ اینترنت و امنیت داخلی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نادى، حیدرضا (۱۳۹۶)؛ نقش حفاظت اطلاعات ملی در استحکام ساخت درونی قدرت ملی، فصلنامه علمی پژوهشی امنیت‌پژوهی، شماره ۵۹ صص ۱۲۹-۱۴۴.
- نصری، قدیر (۱۳۹۰)؛ درآمدی نظری بر امنیت جامعه‌ای (مفاهیم، مؤلفه‌ها و نظریه‌ها)؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ——— (۱۳۸۷)؛ مبانی هویت ایرانی، تهران: موسسه مطالعات ملی، تمدن ایرانی.
- نویدنیا، منیژه (۱۳۸۸)؛ امنیت اجتماعی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- افتخاری، اصغر، صائی، حسن (۱۳۹۶)؛ دستیابی به الگوی راهبردی امنیت اجتماعی از طریق تدوین تجارب نظام مقدس ج.ا.ا بر اساس گفت‌وگوهای ولایت‌فقیه (حضرت امام خمینی «ره» و حضرت امام خامنه‌ای «مدظله‌العالی») و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه عالی دفاع ملی (دانشکده امنیت ملی)؛ رساله دکتری. صص ۴۵-۵۲.
- دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای WWW.KHAMENEI.IR: (متن بیانات، سیاست‌های کلان، فرامین و مکتوبات ۱۳۸۷-۱۳۹۵)
- پایگاه بین‌المللی همکاری‌های خبری شیعه، قابل دسترسی در: [Http://fa.shafagha.com](http://fa.shafagha.com)
- پورتال حوزه علمیه قم، قابل دسترسی در: Www.Hawzahqom.ir
- پورتال جامع پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی قابل دسترسی در: Www.Ensani.Ir
- پورتال ویکی جامع پردیس دانشگاهی قم، قابل دسترسی در: Wiki.Qom.ac.ir
- Collins, A. 2016. Contemporary Security Studies (Fourth Edi). Oxford: Retrieved from <https://books.google.nl>
- Holm, N. G. L., Lundsgaard, T. W., & Amundsen, K. 2019. Identity and Insecurity: Societal (In) security and Emergent Legal Challenges to European Identity. European Journal for Security Research, 4(1), 73-92.
- Silva, J. 2018. Societal Security and Cultural Diplomacy: The case of dual year between the UK and Mexico.
- Misztal, Barbara, 1996. trust in modern society, Cambridge, polity press.